Hogeschool PXL

RAPPORT KWALITEITSTOETS

Bachelor of Arts in de Beeldende kunsten

Master of Arts in de Beeldende kunsten

Master of Arts in Visual Arts

1, 2 en 3 december 2025

Inhoud

Inleiding 3
Bevindingen 4
Algemene beschouwingen 4
KK 2 'Onderwijsconcept' 5
KK 4 'Curriculum' 7
KK 6 'In-, door- en uitstroombeleid' 10
KK8 'Gerealiseerd eindniveau' 12
KK10 'Inbedding van onderwijs in onderzoek' 15
Aanbevelingen 17

Inleiding

Dit rapport geeft de beschouwingen, oordelen en aanbevelingen weer van de kwaliteitstoets van de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten (180 ECTS | VKS 6), de Master of Arts in de beeldende kunsten (60 ECTS | VKS 7) en de Master of Arts in Visual Arts (60 ECTS | VKS 7) van Hogeschool PXL. Deze kwaliteitstoets is erop gericht de opleidingen te ondersteunen bij de kwaliteitsborging en -verbetering en kadert in het instellingsbreed kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool.

De Bachelor of Arts in de beeldende kunsten, de Master of Arts in de beeldende kunsten, en de Master of Arts in Visual Arts, ressorteren onder het departement PXL-MAD en werden op 1, 2 en 3 december 2025 bezocht door een team van onafhankelijke experten. De commissie werd als volgt samengesteld:

- Wim Hoste, directeur van het International Training Centre, Universiteit Gent
  audit- en onderwijsdeskundige – voorzitter
- Koenraad Jonckheere, hoogleraar Noordelijke Renaissance en Barokkunst, Universiteit Gent
  vakdeskundige – lid
- Denise Castermans, zelfstandig ontwerper poppenbouw, kostuums en props, Cirq Friq, en projectmanager contextprogrammering, Bonnefantenmuseum
  werkvelddeskundige – lid
- Wouter Polaris, Master of Arts in de beeldende kunsten, Sint Lucas Antwerpen
  student – lid

Andreas Smets, beleidsadviseur kwaliteitszorg, VLUHR KZ, was secretaris van de commissie.

De commissie legde de focus op onderstaande kwaliteitskenmerken:

Bachelor of Arts in de beeldende kunsten	Master of Arts in de beeldende kunsten	Master of Arts in Visual Arts
KK4 Curriculum (door de opleiding gekozen)	KK4 Curriculum (door de opleiding gekozen)	KK4 Curriculum (door de opleiding gekozen)
KK8 Gerealiseerd eindniveau (door de instelling bepaald)	KK8 Gerealiseerd eindniveau (door de instelling bepaald)	KK8 Gerealiseerd eindniveau (door de instelling bepaald)
KK10 Inbedding van onderwijs in onderzoek (door de instelling bepaald)	KK10 Inbedding van onderwijs in onderzoek (door de instelling bepaald)	KK10 Inbedding van onderwijs in onderzoek (door de instelling bepaald)
KK2 Onderwijsconcept (door de commissie gekozen)	KK2 Onderwijsconcept (door de commissie gekozen)	KK2 Onderwijsconcept (door de commissie gekozen)
KK6 In-, door-, en uitstroom (door de commissie gekozen)	KK6 In-, door-, en uitstroom (door de commissie gekozen)	KK6 In-, door-, en uitstroom (door de commissie gekozen)

Bevindingen

Algemene beschouwingen

« *Déjà vu, pas encore vu et du jamais vu.* »

Het rapport van de vorige kwaliteitsbeoordeling van de Bachelor en Master of Arts in beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts dateert uit 2020. Daarin werden diverse uitdagingen en aanbevelingen geformuleerd waarmee de opleidingen aan de slag moesten gaan om tot zichtbare en nodige kwaliteitsverbeteringen te komen. Door het ontbreken van een structurele opvolging hiervan, krijgt de commissie een sterk déjà-vu-gevoel. Zij wenst geenszins te impliceren dat de opleidingen de afgelopen jaren stilstonden, anderzijds constateert de commissie grotendeels dezelfde aandachtspunten als zes jaar geleden. Dat heeft onmiskenbaar een negatieve impact op bepaalde aspecten van de kwaliteit, wat bijzonder spijtig is.

Toch tonen de opleidingen een uitgesproken ambitie voor de toekomst, al bevindt deze zich nog in volle ontwikkeling. De opleidingen bieden een gevarieerd en kwalitatief vakinhoudelijk aanbod. Binnen het team is er een grote meerderheid aan competente medewerkers met diverse expertises. Er is bovendien een groot empathisch engagement ten opzichte van de studenten, met oog voor hun artistieke én persoonlijke ontwikkeling. De directe lijnen tussen studenten en docenten zijn sterk. Dat is een voordeel voor de begeleiding en opvolging van studievoortgang maar kent ook verschillende nadelen zoals bijvoorbeeld een gebrek aan structurele communicatie en begeleiding die willekeurig en afhankelijk van persoonlijk contact wordt. In de gesprekken benoemen studenten en alumni herhaaldelijk de nabijheid van de docenten en de kleinschaligheid van de opleidingen als een kracht. De leeromgeving wordt omschreven als warm, veilig, familiaal en gezellig. Ook dat is een belangrijke troef in de kunstensector.

De commissie is zich ervan bewust dat de opleidingen in transitie zijn (geweest) en dat er momenteel veranderingen doorgevoerd worden via de programmaherziening, evenals wijzigingen in de aansturing van de opleidingen. Transitie mag echter geen argument zijn om feedback van interne en externe belanghebbenden te negeren. De commissie merkt op dat de opleidingsteams trachten te werken volgens een democratisch besluitvormingsproces, waarin gedragenheid en professionaliteit centraal staan. Dat biedt docenten veel artistieke en academische vrijheid, maar schept tegelijk risico's wanneer algemeen beleid niet leeft op de vloer. Opmerkelijk is dat er in gesprekken weinig zelfkritische reflectie werd geuit en dat er met betrekking tot bepaalde thema's die op tafel werden gelegd door de bredere studentengemeenschap (bijvoorbeeld over examens, jury's, projectweken…) eerder een defensieve houding werd aangenomen.

De commissie constateert een discrepantie tussen de ambitieuze doelstellingen enerzijds en de huidige realisaties anderzijds, onder meer zoals die door studenten, alumni en het werkveld worden ervaren. Het gebrek aan doelgerichte sturing vanuit een gedeelde visie op het handelen van docenten uit zich in een wisselende onderwijskwaliteit van afstudeerrichtingen en ateliers. De werking van de opleiding is sterk afhankelijk van individueel initiatief en persoonlijke inzet van docenten, zonder voldoende structurele opvolging of monitoring. Daardoor bestaat het risico dat werkbare methoden niet duurzaam ingebed raken, wat leidt tot inconsistentie in aanpak binnen de verschillende onderdelen van de opleidingen. De studenten merken deze variatie op en ervaren dit als oneerlijk. Daarnaast ondervinden studenten duidelijke organisatorische problemen, o.m. zichtbaar in de onvolkomen interne communicatie. Regelmatig klagen zij over laattijdige of inconsistente communicatie over praktische zaken, zoals lesroosters, examenplanning en de workshops. Deze beperkte voorspelbaarheid wordt binnen de opleidingen soms gerechtvaardigd met de idee dat dat nu eenmaal eigen is aan een kunstschool. Studenten geven evenwel aan dat zij niet weten wie

verantwoordelijk is voor de coördinatie, terwijl docenten evenmin duidelijk geïnformeerd zijn over onderlinge communicatieregels of verwachtingen.

Op dit vlak doet de commissie dezelfde vaststellingen als bij de eerste kwaliteitstoets in 2020, wat een bevreemdend gevoel oproept. *Du jamais vu.*

Daartegenover staat een nieuwe en state-of-the-art infrastructuur. Het materieel waarover de opleidingen beschikken is van hoge kwaliteit en biedt uitgesproken onderwijs- en onderzoekskansen. Het feit dat alles samen onder één dak zit, wordt als bijzonder positief ervaren. De aanwezige infrastructuur, expertise en inzet van het team bieden de opleidingen ongezien (*pas encore vu*) veel kansen om de ambities waar te maken en uit te groeien tot topkunstopleidingen.

De commissie wil benadrukken dat het aan de verantwoordelijken van de opleidingen is om de onderwijskwaliteit binnen het infrastructureel kader van het nieuwe gebouw systematisch en structureel te waarborgen. Er is nood aan sturing vanuit het management (de hogeschool en het departement) om het opleidingsteam instrumenten en begeleiding te verschaffen, maar evenzeer om duidelijkheid te scheppen over taken, opdrachten en verantwoordelijkheden van de docenten, en waar nodig in te grijpen. De opleidingen hebben er alle baat bij om een veilige omgeving te creëren waarin het mogelijk is elkaar aan te spreken op goed onderwijs, op taakverdeling en verantwoordelijkheden.

KK 2 ‘Onderwijsconcept’

De commissie oordeelt dat de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten kwaliteitskenmerk 2 ‘Onderwijsconcept’ niet behaalt. De commissie oordeelt dat de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of arts in Visual Arts kwaliteitskenmerk 2 ‘Onderwijsconcept’ niet behalen.

De Bachelor of Arts in de beeldende kunsten, de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts worden aangestuurd vanuit één gemeenschappelijk onderwijsconcept. De commissie stelt vast dat dit onderwijsconcept, zoals gepresenteerd in het digitale dossier en tijdens het voorstellingsmoment, is opgebouwd vanuit al te veel en breedvoerige invalshoeken. Bij het lezen van het digitale dossier ervoer de commissie het onderwijsconcept bijgevolg als onnodig complex en weinig samenhangend, waardoor de kernboodschap — namelijk een kader bieden dat richting geeft aan de wijze waarop docenten hun onderwijs vormgeven — onvoldoende duidelijk werd. Het voorstellingsmoment bemoeilijkte het verder om de essentie te achterhalen, aangezien er verschillende handvaten, kaders, richtlijnen, transversale thema’s en sporen werden gepresenteerd. Hoewel deze elementen op zich waardevol zijn, werden zij niet als een coherent geheel aangeboden en maken ze het geheel nodeloos complex.

De commissie heeft vervolgens onderzocht in welke mate het onderwijsconcept herkenbaar en gedragen is tijdens het gesprek met de opleidingsverantwoordelijken. Het gesprek bracht op dit vlak onvoldoende duidelijkheid, aangezien elementen uit het opleidingsprofiel en het onderwijsconcept door elkaar werden gebruikt. Op basis van de gesprekken met studenten en docenten van zowel de bachelor- als de twee masteropleidingen kreeg de commissie stilaan zicht op hoe het onderwijs in de praktijk vorm krijgt. Bepaalde concepten uit de visie bleken gebruikt te worden als handvaten door individuele concepten, maar notie van een gemeenschappelijke visie ontbrak.

Daarnaast stelt de commissie vast dat de opleidingen moeite hebben om instellingsbrede kaders — zoals het MiXed Learning model en de drie hogeschoolbrede leerlijnen — te vertalen binnen de opleidingsspecifieke context en naar de docenten. In de gesprekken werd meermaals aangegeven dat deze kaders als rigide worden ervaren en te weinig ruimte zouden bieden voor de eigenheid van

kunstonderwijs. De commissie erkent dat het binnen kunstopleidingen een uitdaging is om een evenwicht te vinden tussen minimale maar noodzakelijke afspraken enerzijds en ruimte voor creatieve vrijheid anderzijds. Hoewel deze frictie begrijpelijk en tot op zekere hoogte wenselijk is, betekent dit volgens de commissie niet dat heldere afspraken en ruimte voor autonomie elkaar uitsluiten. Bepaalde afspraken zijn nu eenmaal essentieel om zowel studenten als docenten voldoende houvast te bieden.

Verder stelt de commissie een discrepantie vast tussen de ambities zoals geformuleerd in het onderwijsconcept (en bij uitbreiding in andere beleidsteksten, zoals de profieltekst) en de huidige onderwijspraktijk. Gevraagd naar de ervaringen van studenten en alumni, en naar de perceptie van het werkveld, stelden de commissieleden grote variatie en een docentspecifieke aanpak vast. Dit leidt tot een rijke, maar zeer uiteenlopende onderwijspraktijk tussen de verschillende afstudeerrichtingen en ateliers. Studenten herkennen deze verschillen en ervaren die soms als oneerlijk. Dat leidt namelijk tot ongelijke kansen en evaluaties. De commissie meent dat de afstudeerrichtingen en ateliers te veel als afzonderlijke eilanden functioneren. Het viel de commissie eveneens op dat docenten van verschillende ateliers tijdens het faciliteitenbezoek onderling vragen stelden over elkaars onderwijspraktijk, waardoor dit de eerste gelegenheid leek om hierover gedachten uit te wisselen. Dat werd door de commissie als merkwaardig ervaren.

Op basis van deze vaststellingen concludeert de commissie dat het onderwijsconcept te weinig concreet is en onvoldoende houvast biedt aan docenten om hun onderwijs consistent vorm te geven. De commissie dringt er daarom op aan het onderwijsconcept te verfijnen en duidelijke keuzes te maken, gebaseerd op eenvoudige onderwijskundige principes (zoals *constructive alignment*) en op datgene wat studenten en docenten belangrijk vinden. Studenten en docenten benadrukten onder meer het belang van een kritische en onderzoekende houding, aandacht voor interculturaliteit en het ontwikkelen van een ondernemende houding richting werkveld en maatschappij. Dit komt overeen met de hogeschoolbrede leerlijnen die docenten en studenten graag meer vertaald zien naar de lesvloer.

De commissie is van mening dat de opleiding gebaat zou zijn bij een eenvoudig en helder onderwijsconcept, bij voorkeur gecondenseerd op één A4 en gedragen tot op het niveau van iedere docent en elk atelier. Zo'n concept kan zorgen voor een gedeeld jargon en duidelijke krachtlijnen die door alle docenten kunnen worden toegepast. Dit kan tevens bijdragen aan het verkleinen van de bestaande eilandvorming tussen de afstudeerrichtingen. De commissie ziet hierin een duidelijke opdracht voor het management van de hogeschool en het departement, namelijk het opleidingsteam ondersteunen met sturing, begeleiding en laagdrempelige professionalisering. Het is aan te bevelen om docenten meer inzicht te geven in elkaars onderwijsaanpak, onder meer door collegiaal overleg te faciliteren. De stuurgroepen en de opleidingsraad kunnen hierin een trekkende rol opnemen, al is dan wel een frequentere samenkomst en navolgbare verslaggeving van het overleg noodzakelijk.

De commissie geeft de Bachelor en Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts onderstaande aanbeveling:

- Zorg voor een verfijnd en gebald onderwijsconcept dat gedragen en geïmplementeerd is tot op het laagste niveau en dat een kader biedt aan docenten om hun onderwijs, van doelstelling tot evaluatie, vorm te geven.

KK 4 'Curriculum'

De commissie oordeelt dat de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten kwaliteitskenmerk 4 'Curriculum' behaalt.

De Bachelor of Arts in de beeldende kunsten doorloopt momenteel een proces van curriculumactualisering. De krijtlijnen van het nieuwe driejarige programma zijn uitgewerkt en de opleiding heeft gekozen voor een gefaseerde uitrol. Op het moment van deze kwaliteitstoets zijn trajectschijf 1 en 2 reeds vernieuwd, de uitrol van trajectschijf 3 staat gepland voor het academiejaar 2026-2027. De commissie begrijpt deze gefaseerde aanpak en ondersteunt de programmawijziging, die getuigt van ambitie: de opleiding wil een koploper zijn op het vlak van kunstonderwijs en maatschappelijke impact genereren. Bovendien biedt de programmawijziging een antwoord op enkele vastgestelde aandachtspunten die ook naar voren kwamen uit de kwaliteitstoets van 2020. In het vernieuwde programma wil de opleiding de bachelorstudenten meer kansen bieden op vlak van werkveldcontacten, onderzoek met impact genereren, internationale uitwisseling mogelijk maken en inzetten op interdisciplinaire opdrachten.

De commissie is zeer positief over de uitgangspunten van de programmawijziging. Evenwel stelt zij opnieuw een discrepantie vast tussen de ambities en de krijtlijnen om die te verwezenlijken door middel van de programmawijziging enerzijds en de ervaringen van studenten in trajectschijf 1 en 2 anderzijds. De opleiding wil veel en belooft veel, maar in de praktijk ervaren bachelorstudenten dit niet altijd zo. Als voorbeeld haalt de commissie de instellingsbrede leerlijnen (onderzoeken handelen, ondernemend handelen en internationaal en intercultureel handelen) aan. Deze zijn aanwezig in het programma en worden dankzij de programmavernieuwing explicieter. De commissie ziet doorheen de bacheloropleiding meerdere goede praktijken binnen deze leerlijnen, maar stelt opnieuw een docentafhankelijke aanpak vast, wat leidt tot grote verschillen tussen afstudeerrichtingen en ateliers. Het ontbreken van een verfijnd en gedragen onderwijsconcept ligt hier mede aan de basis (zie kwaliteitskenmerk 2). De commissie dringt erop aan om nog dit academiejaar een grondige evaluatie uit te voeren van het vernieuwde curriculum in trajectschijf 1 en 2. Daarbij moet nauw worden geluisterd naar de noden van studenten, het werkveld en alumni. Het is essentieel dat hun input wordt geïntegreerd in alle trajectschijven van het nieuwe programma.

De commissie meent dat de opleiding over alle troeven beschikt om het nieuwe programma succesvol uit te bouwen. De opleiding biedt een divers en kwalitatief aanbod in vakmanschap en beschikt over ruime expertise binnen het docententeam. Het team toont bovendien veel empathie en inzet om het welzijn en de (artistieke) ontwikkeling van studenten te stimuleren. Studenten, ook uit trajectschijf 1, geven meermaals aan dat de warme, veilige en gezellige leeromgeving voor hen een belangrijke reden was om voor Hogeschool PXL te kiezen en zien dit bevestigd tijdens opleiding. De commissie beschouwt dit als een belangrijke troef. Daarnaast wordt het curriculum ondersteund door een state-of-the-art infrastructuur. Het materiaal dat de opleiding ter beschikking heeft, is van hoge kwaliteit. De inspanningen en investeringen van de hogeschool om alle ateliers en werkruimten samen te brengen in één gebouw voor PXL-MAD worden bijzonder positief ervaren. De commissie is ervan overtuigd dat de combinatie van expertise, teaminzet en infrastructuur de opleiding alle kansen biedt om haar ambities waar te maken en uit te groeien tot een topkunstopleiding.

De commissie oordeelt dat het vernieuwde bachelorprogramma samenhangend is opgebouwd. De competentiematrix toont een duidelijke verticale en horizontale samenhang. Studenten herkennen en ervaren die samenhang vooral horizontaal, tussen theorie en artistieke ontwikkeling. Dit is mogelijk dankzij de nabijheid van docenten, de wekelijkse feedbackmomenten en de aandacht voor maatwerk in de begeleiding van de studenten. De verticale opbouw van de praktijkvakken is voor studenten

echter minder duidelijk, met name op het vlak van het aanleren en de evaluatie van de technische componenten binnen sommige praktijkvakken. Hoewel de opleiding gebruikmaakt van rubrics, blijken deze niet gekend bij studenten. Zij geven aan weinig zicht te hebben op de criteria om voor een praktijkvak te slagen. Studenten ervaren dat opdrachten veelal holistisch worden beoordeeld, met algemene feedback op het einde. Hierdoor hebben zij onvoldoende zicht op hun leerproces en komt de uiteindelijke evaluatie soms als een verrassing. De commissie beveelt aan om de samenhang tussen praktijkvakken te versterken door duidelijke afspraken leerdoelen, leerinhouden en evaluatie te maken tussen docenten.

Een element met veel toekomst van de bacheloropleiding is het individuele POP-traject (Persoonlijk OntwikkelingsPlan), waarin studenten werken aan zelfreflectie, leerdoelen en artistieke profilering onder begeleiding van een mentor. Dit traject wordt versterkt door structurele feedbackmomenten in het atelier en de opmaak van een reflectieportfolio. De commissie acht het waardevol dat de intentie er is om in het POP-traject studenten uit verschillende afstudeerrichtingen en ateliers samen te brengen, maar in de praktijk bleek dit – gegeven de feedback van studenten en alumni – nog niet altijd goed te functioneren. Het faciliteren van cross-overs tussen ateliers mag volgens de commissie nog prominenter aanwezig zijn in het programma. Studenten geven aan hieromtrent weinig barrières te ervaren, zolang zij zelf initiatief nemen. De commissie acht het zinvol dat de opleiding hier beleid op voert, zodat cross-overs structureel worden mogelijk gemaakt voor alle trajecten en ateliers.

Bachelorstudenten komen in contact met het artistieke werkveld via samenwerkingen die ontstaan vanuit het netwerk van docenten. Dit wordt gezien als een duidelijke kracht, omdat het een dynamisch en breed gedragen netwerk creëert. Studenten waarderen de professionele connecties van docenten, die hen in contact brengen met diverse werkvelden en contexten. Studenten geven aan dat deze connecties vanaf het derde jaar sterker worden. Zij noemen de clientcases bij Grafisch Ontwerp als een goede praktijk. Op basis van de gesprekken met studenten stelt de commissie echter vast dat de samenwerkingen met het werkveld vaak fragmentair zijn en vooral voortkomen uit toevallige opportuniteiten, waardoor het potentieel ervan niet volledig wordt benut en sommige studenten meer kansen krijgen dan anderen. Een structurele en strategische inbedding van werkveldcontacten in het programma is daarom aangewezen, zodat alle studenten reeds vanaf trajectschijf 1 kennismaken met het werkveld.

In de visieteksten benadrukt de opleiding sterk de thema's internationalisering, interculturaliteit, inclusie, duurzaamheid en superdiversiteit. De commissie ondersteunt de geformuleerde visie en ambities, en stelt vast dat studenten in verschillende opleidingsonderdelen met deze thema's in aanraking komen. De persoonlijke netwerken van docenten blijken hierbij een belangrijke motor. De commissie ziet evenwel nog ruimte om meer (diverse) internationale perspectieven aan te bieden en studenten bijkomende kansen te geven om te internationaliseren binnen een ruimer netwerk dan de huidige partners.

De commissie geeft de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten onderstaande aanbevelingen:

- Voer nog in het academiejaar 2025-2026 een grondige evaluatie door van de vernieuwde curriculum in trajectschijf 1 en 2. Luister naar de noden van studenten, het werkveld en alumni en integreer hun input in alle trajectschijven van het nieuwe bachelorprogramma.
- Versterk de verticale samenhang tussen de praktijkvakken.
- Bed cross-overs tussen disciplines structureel in binnen de afstudeerrichtingen en ateliers.
- Breng studenten vanaf trajectschijf 1 en voldoende frequent in contact met het werkveld.

De commissie oordeelt dat de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts kwaliteitskenmerk 4 'Curriculum' behalen.

De Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts staan voor een geplande vernieuwing van het programma, voorzien voor het academiejaar 2027-2028. De krijtlijnen van de nieuwe curricula zijn reeds uitgewerkt, maar omdat tegelijkertijd de vernieuwde bacheloropleiding gefaseerd wordt uitgerold, starten de vernieuwde masters pas binnen twee jaar. De commissie ondersteunt deze programmawijziging, die getuigt van ambitie: de opleidingen willen een koploper zijn in kunstonderwijs en maatschappelijke impact realiseren. Bovendien biedt de programmawijziging een antwoord op een aantal vastgestelde aandachtspunten die reeds naar voren kwamen in de kwaliteitstoets van 2020, zoals het duidelijker onderscheiden van de driejarige bachelor en de eenjarige masters. De commissie is dan ook positief over de uitgangspunten van de programmawijziging en meent dat de vakinhouden er veelbelovend uitzien. De commissie meent dat de masteropleidingen, net als de bacheloropleiding, over alle troeven beschikken om het vernieuwde masterprogramma succesvol uit te bouwen.

De commissie stelt vast dat de huidige masterprogramma's op het moment van de kwaliteitstoets nog geen afspiegeling vormen van de uitgesproken ambities en de voorgestelde krijtlijnen van de programmawijziging. Ook hier wordt een docentafhankelijke aanpak vastgesteld, wat leidt tot grote verschillen tussen afstudeerrichtingen en ateliers. Dit is begrijpelijk, gezien de uitrol van de vernieuwde masters nog moet plaatsvinden. Niettemin vermoedt de commissie dat het ontbreken van een verfijnd en gedragen onderwijsconcept mede aan de basis ligt van deze variatie (zie kwaliteitskenmerk 2). De commissie beveelt daarom aan om reeds nu een plan van aanpak voor de uitrol van de vernieuwde masters te ontwikkelen, met aandacht voor duidelijke timing, afspraken tussen docenten en heldere procedures. Daarbij is het essentieel om te steunen op de input van studenten, het werkveld en alumni met betrekking tot de reeds doorgevoerde wijzigingen in trajectschijf 1 en 2 van de bachelor. De commissie acht het zinvol dat de masteropleidingen zich structureel laten inspireren door binnen- en buitenlandse opleidingen, en dat de inzichten die dit oplevert worden meegenomen bij het uitwerken van de profilerende inhouden van de curricula.

In de huidige master doen studenten een verplichte stage van 210 uur. In het kader van de programmavernieuwing wordt overwogen om deze verplichting al dan niet te behouden. De studenten zijn zeer enthousiast over de inhoud van de stage, die zij ervaren als een waardevolle opstap naar het kunstenveld. De commissie onderschrijft dit. Studenten zijn echter bijzonder kritisch over de organisatie van de stage, die zij – vanwege de drukte van het academiejaar – vaak in de zomermaanden moeten uitvoeren. Sommige studenten kiezen ervoor de stage op te nemen tussen bachelor en master, terwijl anderen deze pas aan het einde van hun traject uitvoeren, al dan niet tijdens een extra academiejaar. Hoewel de commissie de inhoud van de stage waardeert, wijst zij erop dat deze in de huidige vorm eerder een verlengstuk van de bacheloropleiding is en onvoldoende gekoppeld is aan de leerdoelen van de master. De commissie dringt erop aan de inbedding van de stage in het programma en het academiejaar grondig te herbekijken en de opname van stage tijdens de daarvoor voorziene periode te realiseren. Daarnaast vraagt zij dat administratieve en organisatorische drempels voor buitenlandse stages dringend worden weggewerkt.

De commissie stelt vast dat studenten in de masterprogramma's diverse kansen krijgen om multidisciplinair te werken. Dit wordt bevorderd in de keuzeopleidingsonderdelen en dankzij het feit dat studenten de mogelijkheid hebben om over de grenzen van hun eigen atelier heen te kijken. Voor studenten van de afstudeerrichtingen Vrije Kunsten en Fine Arts is dit reeds een ingeburgerde praktijk; zij worden actief aangemoedigd om cross-overs te maken op het vlak van medium. Studenten uit

andere afstudeerrichtingen doen dit minder en de commissie suggereert dat de opleidingen hier beleidsmatig sterker op inzetten.

Daarnaast acht de commissie het essentieel dat er meer verbinding wordt gecreëerd tussen de studenten van de master of Arts in beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts. Dit draag bij aan inclusie en een rijkere leeromgeving.

De commissie geeft de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts onderstaande aanbevelingen:

- Stel een plan van aanpak op voor de uitrol van de vernieuwde master, met aandacht voor duidelijke timing, afspraken tussen docenten en heldere procedures.
- Zoek inspiratie bij binnen- en buitenlandse opleidingen om mogelijke profilerende inhouden op te nemen in het curriculum.
- Bed cross-overs tussen disciplines structureel in binnen alle afstudeerrichtingen en ateliers.
- Zet in op verbinding tussen studenten van de mastersopleidingen.

KK 6 'In-, door- en uitstroombeleid'

De commissie oordeelt dat de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten kwaliteitskenmerk 6 'In-, door- en uitstroombeleid' behaalt.

Het instroombeleid van de bacheloropleiding is gericht op het aantrekken van een heterogene en diverse studentenpopulatie. De initiatieven van het docententeam in functie van het curriculum – via leerinhouden en opdrachten – ondersteunen dit streven. Daarnaast stelt de commissie vast dat gericht wordt ingezet op communicatie naar diverse doelgroepen. Ondanks de geleverde inspanningen is de studenteninstroom nog niet erg divers. De commissie beveelt aan te onderzoeken welke bijkomende maatregelen nodig kunnen zijn om een meer diverse instroom te realiseren. Zij ziet hierbij kansen om in de communicatie nadrukkelijker in te zetten op de troeven van de Euregio, het ambassadeurschap van alumni en de aanwezigheid van sterke docenten.

Alvorens studenten starten in de bacheloropleiding, moeten zij slagen voor een toelatingsproef bestaande uit onder andere een atelierproef met geïntegreerde tekenproef, een portfolio en een taaltest. Deze taaltest is nieuw en onderstreept het belang dat wordt gehecht aan taalvaardigheid, een element dat als rode draad doorheen het curriculum loopt. De commissie meent dat de toelatingsproef adequaat wordt georganiseerd en verneemt dat studenten de directe feedback waarderen. De taaltest acht de commissie zinvol. Tegelijk ziet de commissie kansen om de toelatingsproef verder te objectiveren door stakeholders (alumni, werkveld en docenten van concullega-opleidingen) te betrekken in de jury's. Daarnaast suggereert zij dat de opleiding het voortouw neemt om samen met andere opleidingen Beeldende kunsten in Vlaanderen te komen tot een meer uniforme aanpak van de toelatingsproef waarin ook generische kwaliteiten (bv. beeldgeletterheid) worden getest.

De doorstroom van bachelorstudenten wordt ondersteund door een uitgebreid en gespecialiseerd begeleidings- en ondersteuningsaanbod van de hogeschool en het departement, inclusief de goede werking van de studiebegeleider en de trajectbegeleider. Ook de laagdrempelige en directe begeleiding door de docenten biedt veel potentieel en de losse initiatieven die zij nemen lijken effectief te werken. De nabijheid van de docenten en de directe feedback geven sommige studenten echter de perceptie van subjectieve begeleiding en beoordeling, wat het meest uitgesproken lijkt in de afstudeerrichting Vrije Kunsten. Daarnaast ervaren studenten uit alle afstudeerrichtingen dat relatief vrij en weinig transparant wordt omgesprongen met het toekennen van vrijstellingen. De commissie beveelt aan een helder afsprakenkader op te stellen dat garandeert dat alle studenten toegang hebben

tot hoogkwalitatieve begeleiding en dat de perceptie van subjectiviteit wordt weggenomen. Zij geeft hierbij de concrete suggestie om de slaagcijfers van de opleidingsonderdelen systematisch te monitoren aan de hand van een gausscurve.

De commissie stelt vast dat de studieduurtijd binnen de afstudeerrichtingen van de bacheloropleiding varieert van gemiddeld 3,3 jaar tot 3,9 jaar. Een gemiddelde studieduurverlenging van 0,3 jaar acht de commissie aanvaardbaar, maar een verlenging met drie-vierde jaar niet. Op de vraag naar de achterliggende redenen verneemt de commissie dat een meerderheid van de studenten een individueel traject volgt. De commissie heeft hiervoor begrip, maar merkt ook op dat de opleiding de implicaties hiervan relatief licht lijkt op te nemen. Zij wijst erop dat elke vorm van studieduurverlenging kosten met zich meebrengt voor de studenten, de hogeschool – en dus ook voor de opleiding en de maatschappij – en leidt tot een verhoogde werkbelasting voor de docenten. De commissie vraagt daarom dat de opleiding de studieduurtijd actief monitort, maatregelen neemt om verdere verlenging te voorkomen en inzet op het terugdringen van de gemiddelde studieduurtijd.

De commissie geeft de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten onderstaande aanbevelingen:

- Neem gerichte initiatieven om een diverse en heterogene studentenpopulatie aan te trekken.
- Objectiveer de toelatingsproef.
- Stel een afsprakenkader op met objectieve maatstaven van minimale begeleiding van studenten.
- Monitor de studieduurtijd en neem maatregelen om enerzijds verdere verlenging te voorkomen en anderzijds de gemiddelde studieduurtijd te doen dalen.

De commissie oordeelt dat de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts kwaliteitskenmerk 6 'In-, door- en uitstroombeleid' behalen.

Zowat alle studenten die de bacheloropleiding voltooien, stromen door naar de masteropleidingen. De opleiding neemt geen bijzondere acties om de instroom in de Nederlandstalige master te vergroten, maar doet dit wel voor de Engelstalige master. Deze inspanningen lonen, zij het in beperkte mate. De studentenaantallen in de Engelstalige opleiding groeien, maar de commissie is van mening dat dit verder versterkt kan worden door onder andere alumni in te zetten als ambassadeurs en door de opleiding zichtbaarder te maken via online en offline rekrutering. De commissie verneemt eveneens dat het departement vanaf het academiejaar 2027 een nieuwe, tweejarige Erasmus Mundus-opleiding met een eigen focus wil inrichten. De commissie moedigt dit initiatief aan, maar vraagt wel waakzaamheid zodat deze nieuwe opleiding de instroom van de bestaande master niet kannibaliseert.

De doorstroomtijd van gemiddeld 1,8 jaar voor een eenjarige masteropleiding vindt de commissie problematisch. Dit betekent dat een meerderheid van de studenten de voorziene studietijd verdubbelt. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de huidige opbouw van het curriculum. De commissie benadrukt de dringende noodzaak om dit aan te pakken bij de uitrol van het vernieuwde masterprogramma.

Daarnaast ziet de commissie een belangrijke opportuniteit om het uitstroombeleid van de masteropleiding te versterken door meer aandacht te besteden aan de zakelijke kant van het kunstenaarschap. Er bestaat reeds een aanzet binnen de leerlijn ondernemend handelen, waarin studenten via workshops, lezingen en client cases, veelal gegeven door externen, inzicht krijgen in onder meer het kunstenaarsstatuut en de contractuele relaties tussen kunstenaars en galerijen. De masterstudenten en alumni ervaren dit aanbod echter als (te) beperkt, en de commissie deelt die mening. Ook binnen een academisch programma kan, naast een robuuste onderzoekslijn, een sterke leerlijn rond het werkveld worden uitgebouwd. Studenten hebben uiteenlopende noden: sommigen

hebben behoefte aan een eigen academisch geïnspireerde werkruimte binnen de school, anderen aan intensieve werkveldconnecties en samenwerkingskansen over de muren heen. Het aanbieden van dergelijk maatwerk sluit nauw aan bij de visie van de opleiding. De commissie raadt daarom aan een stevige en diepgaande leerlijn te ontwikkelen die studenten voorbereidt op de arbeidsmarkt en hen inzicht geeft in de brede aspecten van ondernemerschap (verzekeringen, contracten, werking van vernissages subsidieaanvragen, ondernemerschap, fiscaliteit, …). Hiervoor kan eventueel ook naar samenwerking met andere opleidingen binnen Hogeschool PXL gekeken worden omdat de expertise hieromtrent in huis is.

Verder suggereert de commissie dat de opleiding inzet op sterkere connecties met alumni in de regio en in het buitenland, teneinde het netwerk te verbreden en alumni als ambassadeurs te activeren. Deze connectie kan volgens de commissie worden gefaciliteerd door afgestudeerden in de beginfase van hun carrière nauwer op te volgen en betrokken te houden, bijvoorbeeld door hen – eventueel tegen een kleine vergoeding – toegang te geven tot de infrastructuur. Het succes van de alumni kan afstralen op de opleiding waardoor er een degelijk ambassadeurschap ontstaat.

De commissie geeft de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts onderstaande aanbevelingen:

- Neem maatregelen om de gemiddelde studieduurtijd van de Nederlandstalige master te verminderen.
- Ontwikkel een robuuste en diepgaande leerlijn die studenten voorbereidt op de arbeidsmarkt.
- Versterk het alumnibeleid.

KK8 ‘Gerealiseerd eindniveau’

De commissie oordeelt dat de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten, afstudeerrichting grafisch ontwerp en de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten, afstudeerrichting edelsmeedkunst en juweelontwerp kwaliteitskenmerk 8 ‘Gerealiseerd eindniveau’ behalen. De commissie oordeelt dat de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten, afstudeerrichting vrije kunsten kwaliteitskenmerk 8 ‘Gerealiseerd eindniveau’ niet behaalt.

De bacheloropleiding toont het gerealiseerde eindniveau van de studenten aan via een bachelorproef, bestaande uit de opleidingsonderdelen Bachelorproject (16 ECTS) en Bachelorpaper (5 ECTS). De commissie heeft een representatief staal van bachelorproeven doorgenomen en sprak met alumni en vertegenwoordigers van het werkveld om een volledig beeld te krijgen van het gerealiseerde eindniveau van de bacheloropleiding. Op basis hiervan stelt de commissie een wisselend kwaliteitsniveau vast.

Allereerst betreurt de commissie dat de opleiding geen degelijke opvolging heeft gegeven aan de aanbevelingen uit de kwaliteitstoets van 2020 met betrekking tot het versterken van het gerealiseerde eindniveau. Deze waren essentieel om een zichtbare kwaliteitsverbetering te verwezenlijken binnen de opleiding. Door het gebrek aan structurele opvolging vertonen de bachelorproeven een sterk variërende kwaliteit, wat mede wordt beïnvloed door de gekozen afstudeerrichting en door de keuzes die studenten zelf maken binnen het proces van hun bachelorproef.

De commissie oordeelt dat de afgestudeerden van de afstudeerrichting Juweelontwerp en Edelsmeedkunst een degelijk eindniveau behalen. De ingekeken eindwerken omvatten conceptueel onderzoek dat aansluit bij niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Op basis van de geziene materialen meent de commissie dat deze afgestudeerden theoretisch onderlegd zijn, voldoende

technische vaardigheden hebben verworven en de grondslagen van artistiek onderzoek beheersen om succesvol te kunnen doorstromen naar de master.

Ook voor de afstudeerrichting Grafisch Ontwerp stelt de commissie vast dat het verwachte niveau wordt behaald. Over het algemeen beheersen de afgestudeerden voldoende technische vaardigheden en zijn zij vertrouwd met de basisbeginselen van artistiek onderzoek. De commissie merkt echter op dat het gerealiseerde niveau sterk afhankelijk is van de keuzes die studenten maken en van de mate waarin zij zelf actief begeleiding, feedback en feedforward vragen én krijgen. Hoewel er in de leeromgeving een breed aanbod aan technieken aanwezig is, hangt het van de studenten af in welke mate zij hiervan gebruikmaken. De commissie beveelt aan erop toe te zien dat het aanbod op een gestructureerde manier de studenten bereikt, zodat elke student gelijke toegang heeft tot dezelfde materiaal-technische kennis en kwaliteit.

Voor de afstudeerrichting Vrije Kunsten stelt de commissie vast dat het verwachte niveau niet wordt bereikt. De commissie constateert dat studenten onvoldoende materiaal-technische bagage hebben en dat de kwaliteit van de bachelorproeven hierdoor sterk wisselend is. In sommige gevallen sluiten de eindwerken niet aan bij het verwachte niveau van de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS 6). Bovendien acht de commissie de toegekende scores vaak te hoog. De commissie merkt op dat er substantiële verschillen zijn tussen de ateliers. Zo haalt het atelier Keramiek volgens de commissie een veel hoger niveau dan het atelier Schilderkunst.

Daarnaast stelt de commissie vast dat de verwachtingen omtrent artistiek onderzoek binnen de gehele bacheloropleiding nog onvoldoende zijn afgestemd binnen het docententeam. Er ontbreekt een gedeeld jargon en er zijn geen concrete afspraken gedefinieerd, waardoor studenten en docenten hier een eigen invulling aan geven. Dit leidt tot vage concepten en een sterk variërende kwaliteit in de uitwerking van artistiek onderzoek in de eindwerken. De kwaliteit in de afstudeerrichting Vrije Kunsten wordt hier het meest door geïmpacteerd, daar de andere twee afstudeerrichtingen gericht zijn op een meer toegepaste kunstvorm. Het definiëren van het concept ‘artistiek onderzoek’ op bachelorniveau wordt door de commissie beschouwd als een noodzakelijke voorwaarde om het eindniveau te versterken.

De bachelorproeven worden beoordeeld aan de hand van een matrix met beoordelingscriteria, wat bijdraagt aan een valide en betrouwbare evaluatie. Uit de gesprekken met studenten en docenten blijkt echter dat het gebruik van deze matrix problemen geeft. Hoewel de begeleiders van de bachelorproef inspanningen leveren om het gebruik ervan toe te lichten, geven studenten aan onvoldoende zicht te hebben op de beoordelingscriteria. Daarom beveelt de commissie aan om heldere objectieve en subjectieve criteria te hanteren en deze transparant te communiceren.

De commissie geeft de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten onderstaande aanbevelingen:

- Definieer het concept ‘artistiek onderzoek’ zodat docenten en studenten zicht hebben op de verwachtingen, teneinde het gerealiseerde eindniveau te verhogen.
- Hanteer in de beoordeling van de bachelorproeven heldere objectieve en subjectieve criteria, die transparant worden gecommuniceerd.

De commissie oordeelt dat de Master of Arts in de beeldende kunsten, afstudeerrichting grafisch ontwerp en de Master of Arts in de beeldende kunsten afstudeerrichting edelsmeedkunst en juweelontwerp kwaliteitskenmerk 8 ‘Gerealiseerd eindniveau’ behalen. De commissie oordeelt dat de Master of Arts in de Beeldende kunsten, afstudeerrichting vrije kunsten kwaliteitskenmerk 8 ‘Gerealiseerd eindniveau’ niet behaalt.

De commissie oordeelt dat de Master of Arts in Visual Arts, afstudeerrichting Jewellery Design & Gold and Silversmithing en Master of Arts in Visual Arts afstudeerrichting Graphic Design kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' behalen. De commissie oordeelt dat de Master of Arts in Visual Arts, afstudeerrichting Fine Arts kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' niet behaalt.

De masteropleiding toont het gerealiseerde eindniveau van de studenten aan via de masterproef, die bestaat uit de opleidingsonderdelen Masterproject (21 ECTS) en Masterscriptie (9 ECTS). De commissie stelt vast dat de omvang van de masterproef voldoet aan de decretale verplichtingen. De commissie heeft meerdere projecten en scripties ingekeken en gesprekken gevoerd met alumni en het werkveld, waardoor zij een totaalbeeld heeft van het gerealiseerde eindniveau.

De commissie is van oordeel dat de afgestudeerden van de afstudeerrichting Juweelontwerp en Edelsmeedkunst en van de afstudeerrichting Jewellery Design & Gold and Silversmithing een degelijk eindniveau behalen. Uit de ingekeken scripties en projecten blijkt dat studenten kennis hebben van conceptueel en artistiek onderzoek op het niveau dat mag worden verwacht van een master in de kunsten. De commissie meent dat deze afgestudeerden theoretisch onderbouwd zijn, over voldoende technische vaardigheden beschikken en de grondslagen van artistiek onderzoek beheersen. Het niveau sluit aan bij niveau 7 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.

Ook voor de afstudeerrichtingen Grafisch Ontwerp en Graphic Design stelt de commissie vast dat het verwachte niveau wordt bereikt en aansluit bij VKS 7. Over het algemeen beheersen de afgestudeerden voldoende technische vaardigheden en zijn zij vertrouwd met de beginselen van artistiek onderzoek. Net zoals in de bacheloropleiding merkt de commissie op dat het gerealiseerde niveau wisselend en sterk afhankelijk is van de keuzes die studenten maken en de mate waarin zij zelf begeleiding, feedback en feedforward vragen en krijgen. Er is een uitgebreid aanbod aan technieken in de leeromgeving, maar het gebruik ervan hangt af van de student. De commissie meent dat het vernieuwde en ambitieuze curriculum een opportuniteit biedt voor de toekomst, die het voordeel van de twijfel biedt aan de afstudeerrichtingen Grafisch Ontwerp en Graphic Design. De commissie beveelt aan erop toe te zien dat het aanbod op een gestructureerde manier alle studenten bereikt, zodat gelijke kwaliteit kan worden gegarandeerd.

Voor de afstudeerrichtingen Vrije Kunsten en Fine Arts stelt de commissie vast dat het verwachte niveau niet wordt gehaald. Studenten beschikken niet over de vereiste technische bagage. De kwaliteit van de masterproeven is zeer wisselend en sluit niet altijd aan bij VKS 7. Daarnaast acht de commissie de toegekende scores vaak te gul. Zij merkt duidelijke niveauverschillen tussen ateliers op. Zo behaalt het atelier Keramiek volgens de commissie een merkbaar hoger niveau dan het atelier Schilderkunst.

In lijn met de bevindingen bij de bachelor, stelt de commissie vast dat de verwachtingen omtrent artistiek onderzoek ook binnen het docententeam van de masteropleidingen nog onvoldoende zijn afgestemd. Hierdoor blijven ook in de masteropleidingen vage onderzoeksconcepten bestaan en varieert de kwaliteit van de uitwerking in scripties en projecten sterk. Een vast element in de projecten en scripties is de aandacht voor zelfonderzoek. Dit duidt op een kritische houding van de studenten, maar de commissie vindt deze focus te beperkt. Zij verwacht in de masterproeven meer aandacht voor de volledige onderzoekcyclus: van onderzoeksvraag, methodologie en hypothese tot conclusie, met aandacht voor de consequenties daarvan in de artistieke praktijk. Vooral in de Vrije Kunsten en Fine Arts is dit volgens de commissie een belangrijk aandachtspunt.

Daarnaast stelt de commissie vast dat binnen het team nog steeds gezocht wordt naar de positionering van de masteropleiding ten opzichte van de bachelor. Hoewel de scheiding intussen sterker is dan vijf

jaar geleden, leeft bij studenten en docenten nog steeds de perceptie dat de master een vierde jaar van de bachelor is. De commissie merkt bovendien op dat in de communicatie en in de studiefiches in BamaFlex nog wordt gesproken over “trajectschijf 4”. Zij verwacht dat de uitrol van het nieuwe programma deze scheiding volledig doorvoert.

De studenten zijn vrij in de keuze van het onderzoeksonderwerp voor project en scriptie, wat de commissie waardeert. Daarnaast streeft de opleiding ernaar studenten op te leiden tot makers met maatschappelijke impact, een ambitie die de commissie ten volle ondersteunt. Zij ziet echter ruimte voor verbetering door sterker te sturen op onderwerpen met maatschappelijke relevantie.

De begeleiding van studenten bij de keuze en uitwerking van hun onderwerp varieert in kwaliteit. De commissie meent dat deze variatie kan worden opgevangen door studenten meer theoretische kaders aan te reiken (bijv. psychologie, cultuurstudies, kunstgeschiedenis) en hen expliciet uit te nodigen deze ook te benutten in hun artistieke praktijk en onderzoek. Vooral de studenten van de Master of Arts in Visual Arts gaven in de gesprekken uitdrukkelijk aan nood te hebben aan dergelijke onderbouwing. Deze groep benadrukte tevens dat er, naast een warme en veilige leeromgeving, ook ruimte moet zijn voor opbouwende maar kritische feedback, die hen uitdaagt om hoger te mikken.

De beoordeling van de masterprojecten en -scripties gebeurt door een jury bestaande uit interne begeleidende docenten, interne niet-begeleidende docenten en externe juryleden. Binnen de evaluatie is aandacht voor zowel proces als product. De recente verschuiving naar een meer dialogische en holistische beoordelingswijze acht de commissie positief, omdat deze ruimte laat voor het bespreken van zowel objectieve als subjectieve criteria. De commissie waarschuwt echter dat uit gesprekken de perceptie naar voren kwam dat de inbreng van externe juryleden onvoldoende doorweegt. Daarom beveelt zij aan steeds voldoende externe leden (werkveld en collega-lesgevers) te betrekken en hun inbreng correct te valoriseren.

De commissie geeft de Master of Arts in de beeldende kunsten en Master of Arts in Visual Arts onderstaande aanbevelingen:

- Conceptualiseer de notie ‘artistiek onderzoek’ zodat de docenten en studenten van de masteropleidingen zicht hebben op de verwachtingen, teneinde het gerealiseerde eindniveau te verhogen.
- Daag de masterstudenten meer theoretische en conceptueel uit in de context van de masterproef.
- Erken en valoriseer de betrokkenheid van externe *peers* en werkveldvertegenwoordigers in de jury’s voor de beoordeling van de masterproeven.
- Scherp het opzet van de stage aan en organiseer deze zo dat de stage bijdraagt aan de realisatie van de leerdoelen van de masteropleidingen.

KK10 ‘Inbedding van onderwijs in onderzoek’

De commissie oordeelt dat de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten kwaliteitskenmerk 10 ‘Inbedding van onderwijs in onderzoek’ behaalt. De commissie oordeelt dat de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts kwaliteitskenmerk 10 ‘Inbedding van onderwijs in onderzoek’ behalen.

Voor de onderzoeksinbreng in het onderwijs steunen de opleidingen op verschillende onderzoeksgerichte docenten en op een aanzienlijke groep doctorandi en doctoraatsstudenten. Ook steunen de opleidingen binnen de School of Arts op een goede onderzoekspoot in samenwerking met PXL-Research en de Universiteit Hasselt. Dit verrijkt het curriculum en de leeromgeving.

De nexus tussen onderzoek en onderwijs wordt in de opleidingen expliciet vormgegeven via een leerlijn die start in trajectschijf 1 van de bachelor. In deze leerlijn worden studenten begeleid in de zoektocht naar artistiek design en in het ontwikkelen van een eigen beeldtaal. Via een procesmatige aanpak, waarin verschillende perspectieven op kunst(onderzoek) aan bod komen in hoorcolleges en opdrachten, krijgen studenten inzicht in de onderzoekscyclus en onderzoeksvaardigheden. Vanuit de kunsttheoretische opleidingsonderdelen worden links gelegd met andere disciplines en omgekeerd worden in de praktijkvakken theoretische voorbeelden geïntegreerd. De opleiding geeft aan dat studenten zo op eigen tempo een onderzoekende houding kunnen aannemen. De docenten vormen doorheen het leerproces een kleine begeleidende groep rond de student, afgestemd op diens artistieke ontwikkeling. Nabijheid en familiariteit staan hierbij centraal. In deze wisselwerking tussen praktijk, theorie en onderzoek wordt gestreefd naar het ontwikkelen van een onderzoekende attitude. In het begin van de opleiding ervaren studenten de verschillende perspectieven soms als uitdagend of tegenstrijdig en de effectiviteit van de aanpak is wisselend (zie eerder).

De commissie stelt vast dat de leerlijn nog niet ten volle is doorontwikkeld, wat onder meer blijkt uit het ontbreken van een duidelijke definitie van artistiek onderzoek. Dit houdt het risico in dat een impliciete benadering van onderzoek, hoewel verdedigbaar, kan leiden tot het vervagen van onderzoek. Daarom acht de commissie het wenselijk, zeker binnen een academische opleiding, om sterker in te zetten op een expliciete benadering van de onderzoekscyclus vertrekkende vanuit een gedeelde visie en jargon. Opvallend is dat studenten en alumni aangeven een positieve attitude te hebben ten aanzien van theorie. Studenten hebben behoefte aan voldoende ‘zuivere’ theorie- en onderzoeksvakken als handvatten en kapstokken voor hun artistieke ontwikkeling. De commissie ziet hier kansen om het curriculum te verrijken door de inbreng van (inter)nationale partners te versterken.

De opleiding heeft ervoor gekozen om naast de artistieke beeldtaal ook een belangrijke (geschreven) talige component te integreren in het programma. Deze keuze is onderscheidend ten opzichte van andere opleidingen. De commissie meent dat beide componenten — taal en beeldtaal — elkaar kunnen versterken, op voorwaarde dat er blijvende aandacht is voor beeldend onderzoek. Volgens de commissie moet beeldend theoretiseren immers een fundamentele rol blijven spelen binnen het programma.

De commissie geeft de Bachelor en Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts onderstaande aanbevelingen:

- Benader de onderzoekscyclus expliciet in de zuivere theorie- en onderzoeksvakken.

Aanbevelingen

Op basis van haar bevindingen heeft de commissie volgende aanbeveling(en) voor de Bachelor of Arts in de beeldende kunsten:

- KK2: Onderwijsconcept
    - Zorg voor een verfijnd en gebald onderwijsconcept dat gedragen en geïmplementeerd is tot op het laagste niveau en dat een kader biedt aan docenten om hun onderwijs, van doelstelling tot evaluatie, vorm te geven.

- KK4: Curriculum
    - Voer nog in het academiejaar 2025-2026 een grondige evaluatie door van de vernieuwde curriculum in trajectschijf 1 en 2. Luister naar de noden van studenten, het werkveld en alumni en integreer hun input in alle trajectschijven van het nieuwe bachelorprogramma.
    - Versterk de verticale samenhang tussen de praktijkvakken.
    - Bed cross-overs tussen disciplines structureel in binnen alle afstudeerrichtingen en ateliers.
    - Breng studenten vanaf trajectschijf 1 en voldoende frequent in contact met het werkveld.

- KK6: In-, door- en uitstroombeleid
    - Neem gerichte initiatieven om een diverse en heterogene studentenpopulatie aan te trekken.
    - Objectiveer de toelatingsproef.
    - Stel een afsprakenkader op met objectieve maatstaven van minimale begeleiding van studenten.
    - Monitor de studieduurtijd en neem maatregelen om enerzijds verdere verlenging te voorkomen en anderzijds de gemiddelde studieduurtijd te doen dalen.

- KK8: Gerealiseerd eindniveau
    - Definieer het concept ‘artistiek onderzoek’ zodat docenten en studenten zicht hebben op de verwachtingen, teneinde het gerealiseerde eindniveau te verhogen.
    - Hanteer in de beoordeling van de bachelorproeven heldere objectieve en subjectieve criteria, die transparant worden gecommuniceerd.

- KK10: Inbedding van onderwijs in onderzoek
    - Benader de onderzoekscyclus expliciet in de zuivere theorie- en onderzoeksvakken.

Op basis van haar bevindingen heeft de commissie volgende aanbeveling(en) voor de Master of Arts in de beeldende kunsten en de Master of Arts in Visual Arts:

- KK2: Onderwijsconcept
    - Zorg voor een verfijnd en gebald onderwijsconcept dat gedragen en geïmplementeerd is tot op het laagste niveau en dat een kader biedt aan docenten om hun onderwijs, van doelstelling tot evaluatie, vorm te geven.

- KK4: Curriculum
    - Stel een plan van aanpak op voor de uitrol van de vernieuwde master, met aandacht voor duidelijke timing, afspraken tussen docenten en heldere procedures.
    - Zoek inspiratie bij binnen- en buitenlandse opleidingen om mogelijke profilerende inhouden op te nemen in het curriculum.
    - Bed cross-overs tussen disciplines structureel in binnen alle afstudeerrichtingen en ateliers.
    - Zet in op verbinding tussen studenten van de mastersopleidingen.

- KK6: In-, door- en uitstroombeleid
    - Neem maatregelen om de gemiddelde studieduurtijd van de Nederlandstalige master te verminderen.
    - Ontwikkel een robuuste en diepgaande leerlijn die studenten voorbereidt op de arbeidsmarkt.
    - Versterk het alumnibeleid.

- KK8: Gerealiseerd eindniveau
    - Conceptualiseer de notie ‘artistiek onderzoek’ zodat de docenten en studenten van de masteropleidingen zicht hebben op de verwachtingen, teneinde het gerealiseerde eindniveau te verhogen.
    - Daag de masterstudenten meer theoretische en conceptueel uit in de context van de masterproef.
    - Erken en valoriseer de betrokkenheid van externe *peers* en werkveldvertegenwoordigers in de jury’s voor de beoordeling van de masterproeven.
    - Scherp het opzet van de stage aan en organiseer deze zo dat de stage bijdraagt aan de realisatie van de leerdoelen van de masteropleidingen.

- KK10: Inbedding van onderwijs in onderzoek
    - Benader de onderzoekscyclus expliciet in de zuivere theorie- en onderzoeksvakken.